

چکیده:

این پژوهش به روش پیمایشی و با هدف تعیین وضعیت استفاده از تکنولوژی اطلاعات در کتابخانه های بیمارستان های آموزشی شهر تهران انجام شده است. جامعه پژوهش شامل کتابخانه های ۳۹ بیمارستان آموزشی وابسته به سه دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی است که پس از مراجعه حضوری به کلیه این بیمارستان ها، پرسشنامه در ۲۸ کتابخانه بیمارستانی (۹۷/۴٪) تکمیل گردید.

پژوهش حاضر فرضیه نداشته و اطلاعات مندرج در پرسشنامه ها جهت پاسخگویی به سوالات پژوهش و رسیدن به اهداف آن، با استفاده از روشهای آماری توصیفی شامل جداول آماری، نمودارها و شاخص های مرکزی و پراکندگی، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج تحقیق به دو صورت کلی و نیز به تفکیک کتابخانه های بیمارستانی وابسته به هریک از سه دانشگاه ارائه شده که برخی از آنها به ترتیب زیر است:

- کتابخانه های مورد بررسی در مجموع از ۱۳ نوع امکانات سخت افزاری برخوردارند که در میان آنها تلفن (۱۰۰٪) رتبه نخست و پس از آن کامپیوتر (۶۸/۴٪) و سی دی گردان (۶۰/۵٪) در مرتبه های بعدی قرار دارند.
- این کتابخانه ها در مجموع دارای ۷ نوع امکانات نرم افزاری هستند که دیسک های نوری آموزشی (۷۳/۷٪) بالاترین درصد را به خود اختصاص داده ضمن آنکه دی وی دی در هیچیک از کتابخانه ها مشاهده نشده است.
- در کتابخانه های مورد بررسی، بیشترین میزان استفاده از دیسک های نوری آموزشی در بخش امانت (۵۰٪)، فلاپی دیسک های آموزشی در بخش مرجع (۵۰٪)، نرم افزار های کامپیوتری در بخش سازماندهی (۸۳/۳٪)، فیلم های ویدئویی (۶۶/۶٪)، نوار های کاست (۹۱/۷٪) و اسلاید (۷۰٪) نیز در بخش امانت است. ضمن آنکه پاسخگویان اشاره کردند عدم امکانات و تجهیزات کافی برای استفاده از این نرم افزار ها، آنها را مجبور به امانت دادن آنها کرده است.
- در این پژوهش، از کتابدار در مورد میزان کافی بودن امکانات و ابزارهای تکنولوژی موجود در کتابخانه ها سوال شد که بیشترین تعداد آنها (۳۵/۴٪)، میزان کافی بودن این ابزارها را صفر اعلام کردند.

- اولویت استفاده از امکانات و ابزارهای تکنولوژی اطلاعات در کتابخانه های مورد بررسی به این ترتیب است : (۱) اینترنت ، (۲) پایگاه های اطلاعاتی پیوسته ، (۳) پایگاه های اطلاعاتی دیسک نوری ، (۴) دیسک های نوری آموزشی ، (۵) اورهد ، (۶) فیلم های ویدئویی ، (۷) نوار های کاست ، (۸) اسلاید ، (۹) شبکه های ملی .
- پاسخگویان در زمینه دلایل عدم تهیه امکانات و ابزارهای تکنولوژی اطلاعات توسط کتابخانه به کمبود بودجه ، کمبود پرسنل مسلط به کامپیوتر ، عدم آگاهی مدیریت از نقش اساسی این ابزارها در اطلاع رسانی ، ... اشاره کردند .
- در تعدادی از کتابخانه های مورد بررسی نیز با وجود این امکانات ، از آن استفاده نمی شد که پاسخگویان دلایل عدم این استفاده را وجود سایت های مبنی بر محدودیت استفاده ، عدم سخت افزارهای مورد نیاز برای استفاده از نرم افزارها ، کمبود فضای مناسب و ... اعلام کردند .
- در پایان با توجه به پاسخگوییانی که به دو سوال آخر پرسشنامه و جمع بندی نظرات پاسخگویان ، پیشنهاد هایی از قبیل شناساندن اهداف و خدمات کتابخانه بیمارستانی به مدیران ، بازنگری در سیاستگذاری های استفاده از کتابخانه ها ، روز آمد کردن کتابداران ، ... ارائه شد .